

Toila valla arengukava aastateks 2018 - 2030

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Toila valla arengueeldused.....	4
1.1 Territoorium ja rahvastik.....	4
1.2 Haridus ja noorsootöö.....	7
1.3 Kultuur, sport ja vaba aeg.....	8
1.3.1 Kultuur.....	8
1.3.2 Sport.....	9
1.3.3 Vaba aeg.....	10
1.4 Sotsiaal ja tervishoid.....	10
1.5. Majandus.....	11
1.5.1 Elukeskkond.....	11
1.5.2 Ettevõtlus ja turism.....	12
1.6 Valla juhtimine.....	13
2. Strateegia.....	14
2.1 Visioon aastaks 2030.....	14
2.2 Strateegilised eesmärgid, programmid ja meetmed.....	14
3. Arengukava rakendamine.....	17
3.1 Valla finantsvõimekus.....	17
3.2 Arengukava seire.....	17

Sissejuhatus

Toila vald moodustati 2017. aasta Eesti omavalitsuste haldusreformi käigus Toila valla, Kohtla valla ja Kohtla-Nõmme valla ühinemisel. Arengukava koostamise algatas Toila Vallavolikogu 2018. a veebruarikuus (otsus 21.02.2018 nr 27), protsessi koordineerimiseks moodustati arengukava koostamise juhtrühm, kuhu kuulusid volikogu esimees ja aseesimees, volikogu komisjonide esimehed ja vallavalitsuse liikmed. Arengukava koostamist koordineerisid valla arendusnõunik ja Cumulus Consulting OÜ konsultant.

Valla üheks eripäraks on paiknemine suuremate keskuste lähedal, omades suurt potentsiaali nii külastus- kui elukeskkonnana. Valla territooriumile jäävad mitmed maakonna ja Eesti mõistes olulised külastuskeskused – Toilas Oru park koos sadama- ja rannaalaga, Valastel Eesti kõrgeim juga, Ontikal ja Sakas mõisad ning Kohtla-Nõmmel Eesti Kaevandusmuuseum. Jõhvi- ja Kohtla-Järve linnapiirkonna kontekstis on Toila vald väärtustatud elukeskkond, mille peamised elamupiirkonnad asuvad looduskaunites kohtades. 30 km merepiiri katab valdavas osas Eesti kõrgeim pankrannik.

Valla pindala on 266 km² ning elanike arv 01.01.2018 seisuga väikseim Ida-Viru maakonnas 4 807 (3,4% kogu maakonna elanikest), olles Eesti 79 omavalitsusest rahvaarvu suuruselt 86. kohal. Vallas on 26 küla, 1 alev (Kohla-Nõmme) ja 2 alevikku (Toila, Voka). Valla territooriumi sisse jäävad kaks lahusosa – Kohtla-Järve linnale kuuluvat haldusüksust Kukruse ja Oru.

Käesolev dokument on halduseformi järgse Toila valla esimene arengukava, kus määratletakse omavalitsusüksuse peamised arengusuunad kuni aastani 2030. Arengukava põhidokument koosneb kolmest osast. Esimeses osas on kajastatud Toila valla arengueeldused, sh hariduse- ja noorsootöö, kultuuri, spordi ja vaba aja, turismi ja ettevõtluse, sotsiaal ja tervishoid ning valla juhtimine valdkondade peamised kitsaskohti ning arengueelduseid. Teises osas on välja toodud valla arengustrateegia – visioon, eesmärgid, meetmed ja tegevused. Kolmandas peatükiks on arengukava rakendamine, kus käsitletakse arengukava seiret ning seoseid eelarvestrateegiaga. Arengukava lisa 1 on välja toodud investeringute kava, mis on aluseks eelarvestrateegiale. Lisis 2 on toodud endiste Toila valla, Kohtla valla ja Kohtla-Nõmme valla ühinemisleping, mis kehtib kuni 2021. aastal toimuvate KOV valimisteni ning milles on võetud kohtustusi, mis kattuvad käesoleva arengukava perioodiga.

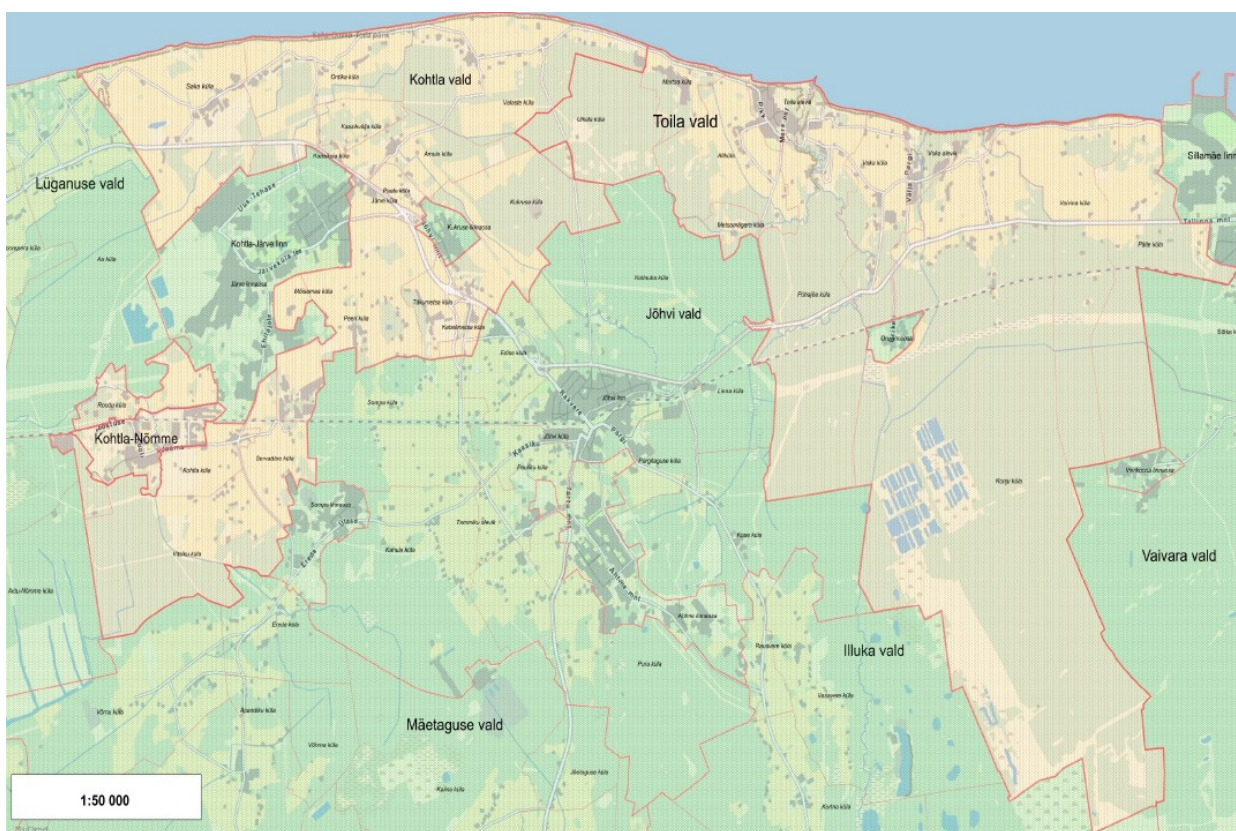
Toila valla arengukava koostamisel on lähtutud endiste Toila, Kohtla ja Kohtla-Nõmme arengukavade prioriteetidega, kolme valla ühinemislepingus seatud eesmärkidega ning olulise sisendi on andnud ka avalikud arengukava seminarid ja valdkondlikud kohtumised. Laiema huvigrupi kaasamine toimus perioodil juuli – august 2018 läbi veebiküsitluse.

1. Toila valla arengueeldused

1.1 Territoorium ja rahvastik

Toila vald paikneb Ida-Viru maakonna keskregioonis, naabriteks on idaosas Sillamäe ja Narva-Jõesuu linn, lõunas Jõhvi ja Alutaguse vald ning läänes Kohtla-Järve linn ja Lügánuse vald. Põhjaosast piirneb vald Soome lahega. Valla pindala on ligikaudu 266 m².

Tähtsamatest ühendusteedest läbib valda Tallinn – Narva maantee (põhimaantee nr 1) ja raudtee, peatusega Kohtla-Nõmmel. Valla elanikele tagab hea raudteeühenduse lisaks Kohtla-Nõmmel paiknevale peatusele ka Jõhvi ja Oru peatused, mis valla erinevatest osadest on hea ligipääsetavusega.

Joonis 1. Toila valla kaart

Toila vallas elab 01.01.2018 rahvastikuregistri andmetel kokku 4 807 inimest. Valla administratiivseks keskuseks on Toila alevik, mis on Kohtla-Nõmme alevi (977 elanikku) järel suuruselt teine asula (836 elanikku). Täiendavalt on avatud teenuskeskused Kohtla-Nõmmel ja Järve külas, endistes valla keskustes. Vallas on 26 küla – rahvaarvult suurim on Järve küla (614), järgnevad Pühajõe küla (187), Konju küla (163), Saka küla (120), Valaste (117) ja Voka küla (114). Ülejäänud 21 küla rahvaarv jääb alla 100 elaniku.

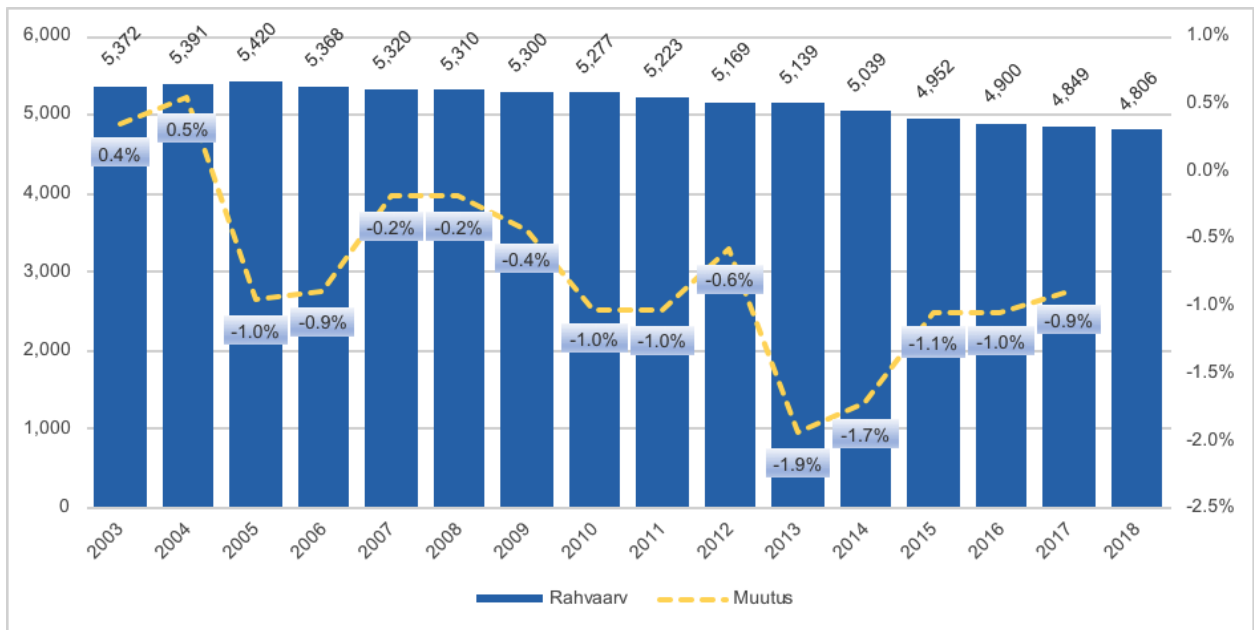
Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+ järgi on Toila valla peamisteks nõ maakondlik keskusteks Jõhvi vald ja Kohtla-Järve linn. Lisaks on vallas Toila ja Voka alevikust moodustuv kohaliku

tasandi kaksikeskus ja nn lähikeskus Kohtla-Nõmme alev. Keskuste tasandite rollid on kirjeldatud järgnevalt:

- Maakondlik keskus – linn, kuhu on koondunud töökohad ja haridusasutused, regionaalsed avaliku sektori pakutavad teenused ja mitmekülgsed erasektori pakutavad teenused. See on keskus, kuhu inimesed igapäevaselt, eelkõige töö- ja haridusalaselt, liiguvad.
- Kohalik keskus – keskus, mis pakub kodukoha lähedal esmavajalikke teenuseid. See on keskus, mis võib, kuid ei pruugi olla ka oluliseks kohaliku tasandi töökohtade pakkujaks.
- Lähikeskus – keskus, mis pakub kohaliku keskusega võrreldes suhteliselt väiksemat hulka teenuseid, kuid mille roll on oluline üksikute kodulähedaste teenuste pakkumisel.

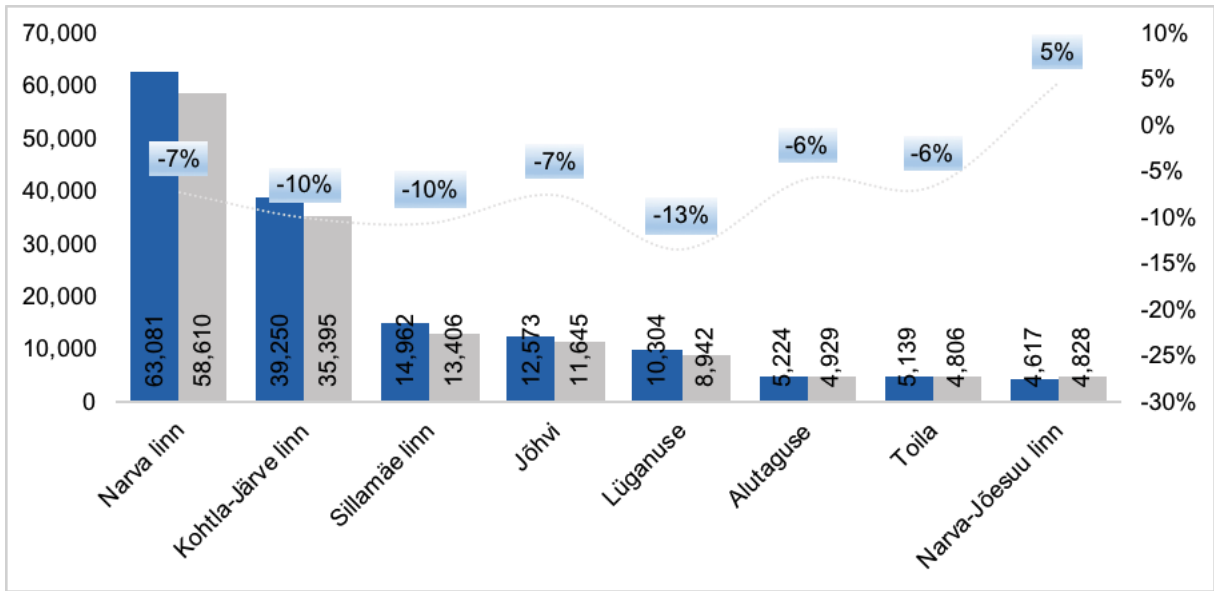
Teenuste tarbimist ja töötamist maakondlikes keskustes toetavad nii suhteliselt lühikesed vahemaad kui ka transpordiühendused. Kodu lähedalt on võimalik saada enamus teenuseid – haridus, huviharidus, sotsiaalteenused, perearst ja erasektori pakutavad teenused (kaubandus jms).

Toila vallas elas rahvastikuregistri andmetel 2018. aasta alguse seisuga 4 828 inimest, maakonna elanike arv kokku oli umbes 142 000. Viimasel viieteistkümnel aastal on elanike arv vallas vähenenud ligi 600 elaniku võrra. Vähenemise tempo on olnud kiirem eelkõige peale 2011 aastat (joonis 2).

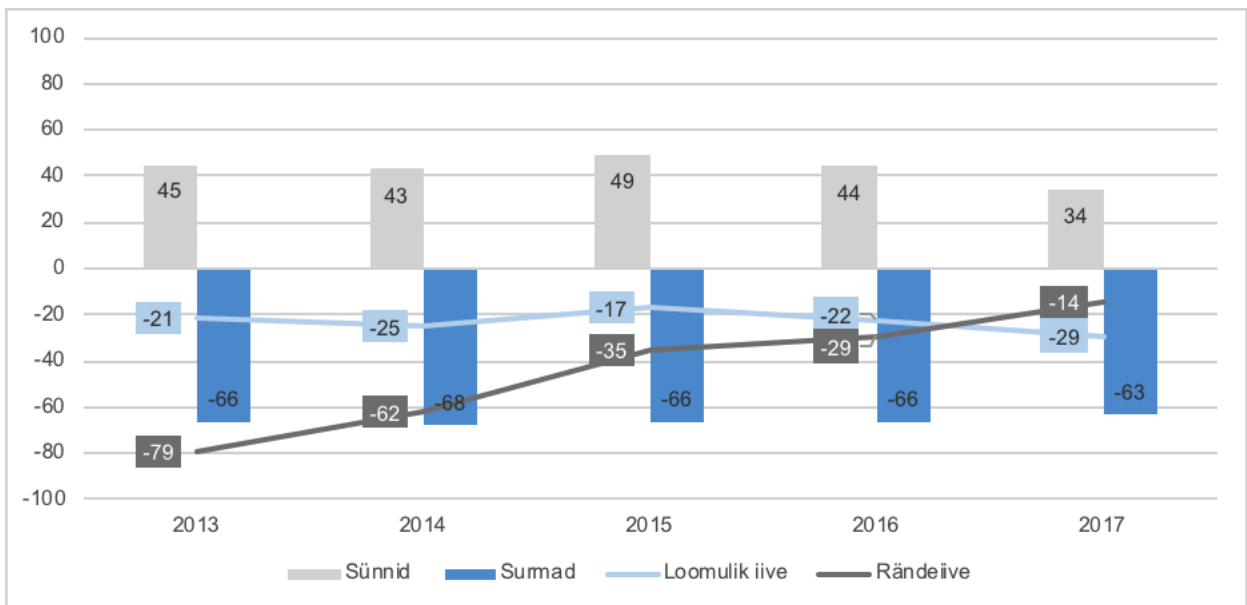
Joonis 2. Rahvaarv Toila vallas 2003 – 2018 (Rahvastikuregister)

Toila vallas on võrreldes maakonna teiste omavalitsustega (v.a. Narva-Jõesuu linn) registreeritud elanike arv suhteliselt vähem kahanenud (joonis 3)

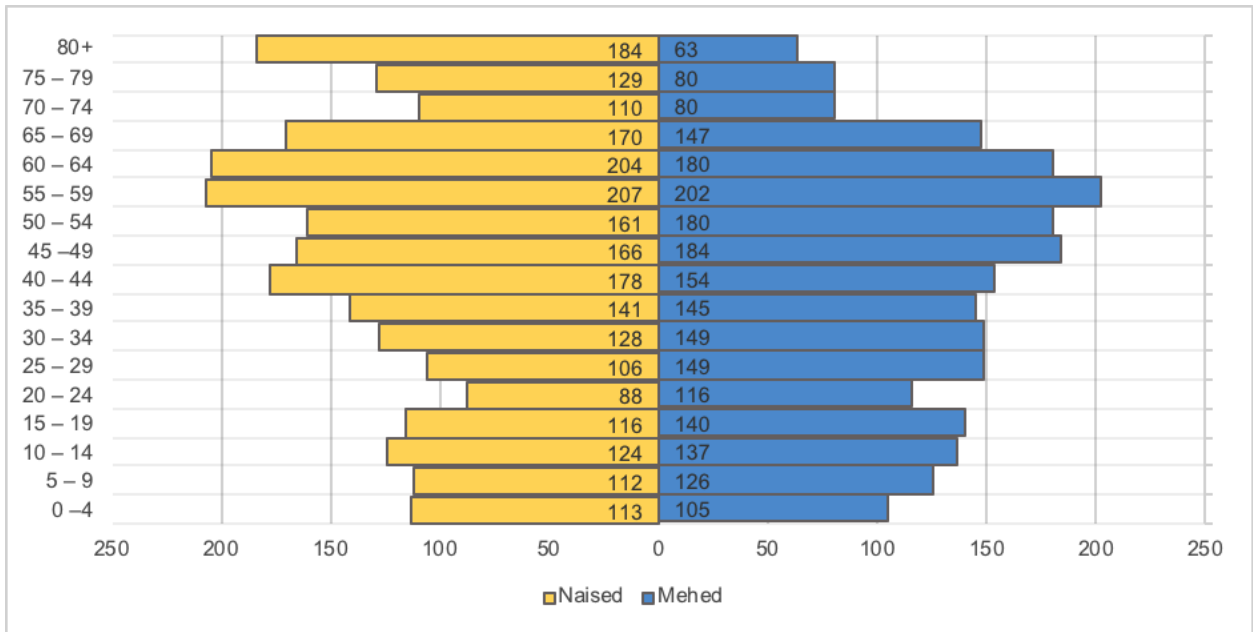
Joonis 3. Rahvaarv ja rahvaarvu muutus maakonna omavalitsustes 2013 – 2018 (Rahvastikuregister)

Loomulik- ja rändeiive on Toila vallas olnud negatiivne (joonis 4). Perioodil 2013 – 2017 on aastas keskmiselt sündinud 43 last ja surnud 66 inimest ehk loomuliku iibe tulemusena on rahvaarv vähenenud umbes 23 elaniku võrra aastas. Rändeiibe tulemusel on aastakeskmiselt lahkunud umbes 44 elanikku, kuid lahkujate arv on aasta-aastalt jäänud väiksemaks. Kui 2013. aastal oli rändesaldo negatiivne 79 inimese võrra, siis 2017. aastal ainult 14 inimese võrra.

Joonis 4. Loomulik- ja rändeiive aastatel 2013 – 2017 (Rahvastikuregister)

Rahvastiku soo-vanusjaotus Toila vallas viieaastaste vanuserühmade lõikes on välja toodud joonisel 5. Elanikkonna vanusstruktuur on raskuskeskmega vanemates vanuserühmades (alates 40-69 eluaastast). Tegemist on vananeva rahvastikuga, kus eakate arvukus jätkab nii suhtes muudesse vanuserühmadesse kui ka absoluutväärtuses kiiret kasvu.

Joonis 5. Rahvastiku soo-vanusjaotus Toila vallas seisuga 01.01.2018 (Rahvastikuregister)

Laste põlvkonnad on väiksemad kui vanemate põlvkonnad ja tulevikus sündide arv langeb. Seega väheneb ka noorema vanusegrupi arvukusest otseses sõltuvuses olev nõudlus alushariduse ja üldhariduse teenuse järele – vajadus nii lasteaias kui ka koolikohtade arvu osas perspektiivis kahaneb. Tööealise elanikkonna suuremad vanuserühmad (55-64 eluaastat) on umbes 35% arvukamad tööturule sisenevatest vanuserühmadest (10-19 eluaastat), mis toob kaasa maksumaksjate arvu vähenemise. Kasvab sotsiaalteenuseid vajavate eakate arvukus ja nende osatähtsus rahvastikust.

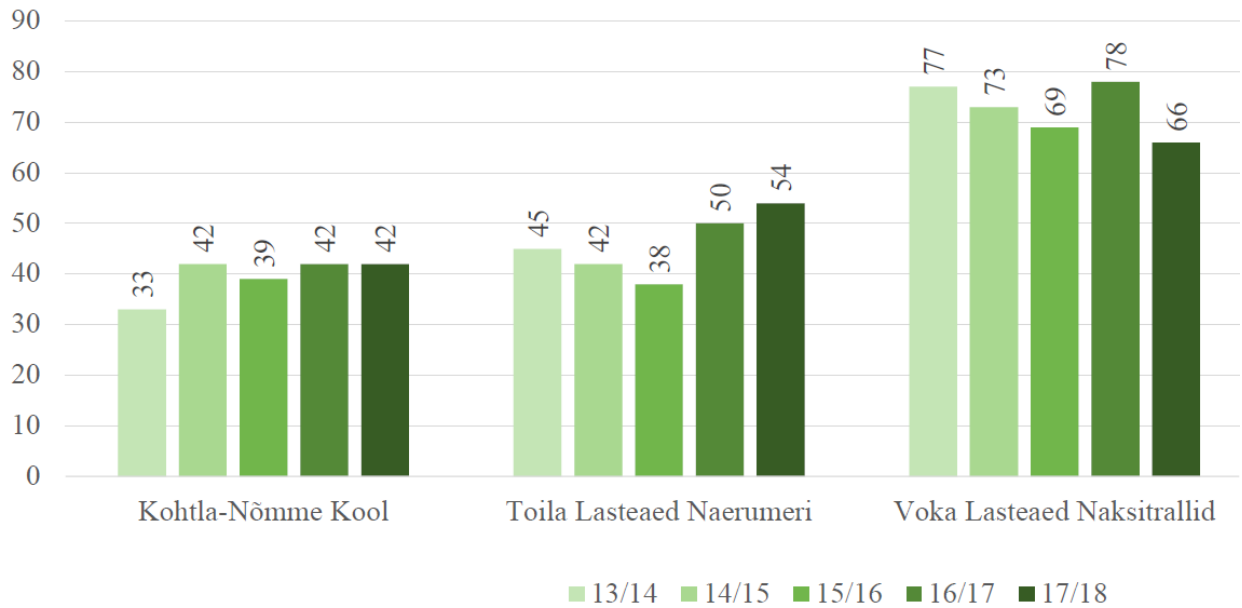
Valdkonna arengueeldused

- **Valla territooriumil paiknevate Kohtla-Järve lahusosade liitmine Toila vallaga?!?!**
- **Ühenemisläbirääkimiste alustamine Jõhvi vallaga?!?!**
- Uue üldplaneeringu koostamine, mis kaardistab võimalikud uued perspektiivsed elamualad ning omavalitsuse aktiivsem sekkumine uute elamualade kavandamisel;
- ...

1.2 Haridus ja noorsootöö

Toila vallas tegutsevad koolieelsed lasteasutused Kohtla-Nõmme alevis, Voka ja Toila alevikes. Viimase näol on tegemist eralasteaiaga, kellelt vald ostab täismahus lasteaiateenust. Kokku käivad eelpool nimetatud lasteaedades 162 last – Kohtla-Nõmmel 42, Vokas 66 ja Toilas 54.

Lasteaias käivate laste arv on Kohtla-Nõmmel viimasel viiel aastal püsinud võrdlemisi stabiilsena, Voka lasteaias vähenenud ca 10 lapse võrra ning Toilas olnud pigem kasvutrendis, saavutamaks 2018/2019 maksimaalse 60 koha täitumise. Laste arvu muutus lasteaedades on toodud joonisel 6.

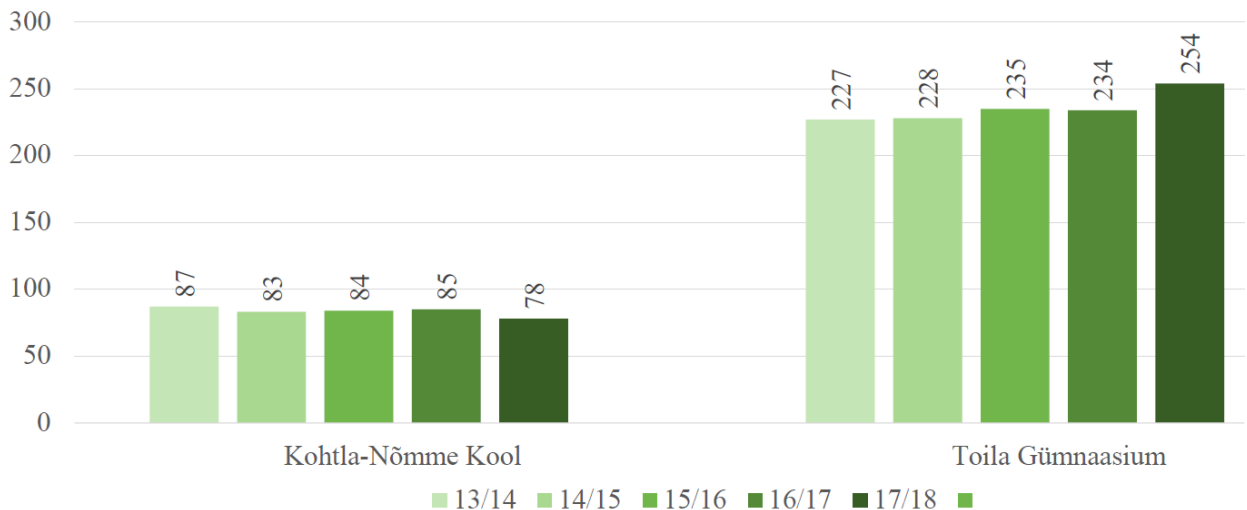

Joonis 6. Lasteaias käivate laste arv õppeaastatel 13/14 - 17/18

Teistes, peamiselt naaberomavalitsuste lasteaedades käib suurusjärgus 75 last. Seda ennekõike põhjusel, et endise Kohtla valla regionaalse eripäeva (Kohtla-Järve linna lähedus) tõttu ei asunud ühtegi lasteaeda ning lasteaia teenust osteti täies mahus sisse.

Valla üldhariduskoolideks on Toila Gümnaasium ja Kohtla-Nõmme Kool (haldab muu hulgas lasteaeda), kus õpib 2017/2018 õppeaastal õppis kokku 332 noort – Kohtla-Nõmme Koolis 78 ja Toila Gümnaasiumis 254. Sarnaselt lasteaia teenusele ei olnud endise Kohtla valla piirkonnas ratsionaalne kooli pidamine, mistõttu tasus vald mujal koolis käivate laste õpikulud. Kokku õpib väljaspool Toila valda suurusjärgus 350 õpilast, kelle õpikulud teistele omavalitsustele tasutakse Toila valla eelarvest. Siinkohal on võtmeroll transpordiküsimuste lahendamise kohtadel, kus seni on olnud kooli valikul määravaks kriteeriumiks selle lähedus.

Koolis käivate laste arv on Kohtla-Nõmmel viimasel viiel aastal olnud tagasihoidlikus vähenemises, Toilas seevastu väikeses kasvutrendis.

Joonis 7. Õpilaste arv Toila valla koolides õppeaastatel 13/14 - 17/18

Noortekeskused asuvad Voka alevikus, Järve külas ja Kohtla-Nõmme alevis. Noortekeskuste tegevus on koondatud Toila vallavalitsuse hallatava asutuse Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus alla, mis tagab ühtse koordineerimise ja valdkonna arendamise.

Valdkonna arengueeldused

- Gümnaasiumihariduse kvaliteedi tõstmine saavutamaks eksamitulemuste paremusjärjestuses Ida-Viru maakonnas 1. koha ning parandes kohta üleriigilises pingereas, jõudes 15 parima gümnaasiumi sekka;
- Valla koolides täiendava rõhu pööramine keeleõppe arendamisele, sh süvaõppele. Valla koolides õpetatakse tulevikus eesti, vene, inglise, saksa ja soome keelt. Võimalusel ja huvi olemasolul laiendada keeleõpet täiskasvanutele (elukesksev õpe);
- Toila Gümnaasiumi ja Kohtla-Nõmme Kooli sidustamine (õpilaste ja õpetajate vahetused) suurendamiseks eeldusi, et Kohtla-Nõmme Kooli lõpetanud õpilased jätkaksid gümnaasiumihariduse omandamist Toila Gümnaasiumis;
- Koolide õpikeskkondade kaasajastamine (loodusainete labor, avatud ja multifunktsionaalsed õpperuumid) võimaldaks senisest enam kasutusele võtta kaasaegsemaid õpimetoodikaid, mis läbi tõsta huvi õppetöö vastu ning suurendada vallas antava hariduse kvaliteeti. Olulisel kohal haridustehnoloogi kaasamine jaotatuna kahe kooli peale;
- Koolitranspordi lahendamine selliselt, et kõikidel vallas elavatel noortel oleks võimalus ning alternatiiv saada kooliharidus valla koolist (Toilast või Kohtla-Nõmmelt). Puudutab ennekõike endise Kohtla valla külasid, kelle peamiseks tõmbekeskuseks on Kohtla-Järve ja seal paiknevad haridusasutused;
- Igale valla lapsele kvaliteetse ja kodulähedase lasteaiakoha jätkuv tagamine. Järve külla uue lasteaija rajamine, mis aitaks vähendada teistele omavalitsustele haridusteenuste osutamiseks minevate eelarveliste vahendite osakaalu;
- Lasteaiaõpetajate valla sisene vahetus tutvumaks teiste valla lasteaegade õppe- ja töökorraldusega, ühtlustades alushariduse kvaliteeti ja kooliminejate ettevalmistust;
- Innovaatiliselt arendatav noorsootöö – noortevolikogu käivitamine, kaasamine valla oluliste küsimuste lahendamisele, rahvusvahelistumine, mitmekesine ja oma kaasava eelarvega;
- Panustamine huvihariduse paindlikkusele ja mitmekülgsusele ning pakkuda selle baasilt muu hulgas väljundit elukestvaks õppeks.

1.3 Kultuur, sport ja vaba aeg

1.3.1 Kultuur

Koordineeritud kultuuritegevus toimub vallas läbi Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskuse, kellel on kandev roll enamike kultuurisündmuste korraldamisel. Keskuse hallata on ka kõik valla kultuuriobjektid, sh seltsi- ja rahvamajad, laululavad. Suuremateks kultuuriobjektideks on

Kohtla-Nõmme Rahvamaja, Voka Rahvamaja, Saka Rahvamaja ja Toila Seltsimaja. Valla tõmbekeskuseks olevas Jõhvi vallas asub Eesti Kontsert Jõhvi Kontserdimaja, mis on hea ligipääsetavusega erinevatest valla osadest ning kus korraldatavatest kultuuriüritustest võtab osa suur hulk vallaelanike.

Vallas toimub palju kultuuriüritusi ning lisaks valla enda poolt koordineeritud tegevusele on erinevate ürituste korraldajateks ka valla mittetulundusühingud (jaanipäevad jms) jt eraettevõtjad (kontserttuuride korraldajatena). Populaarsust on kasvatamas kino näitamine Kohtla-Nõmme Rahvamajas, kus lisaks kohalikele elanikele külastab kino ka suur hulk naaberomavalitsustes elavad inimesed.

Suurimaks traditsiooniks on Oru pargis korraldatav Oru pargi Promenaad, mis on valla tähtsündmus ning millest võtavad osa inimesed üle Eesti.

Valdkonna arengueeldused

- Eesti Kaevandusmuuseumi kui heakorrastatud keskkonna aktiivsem kasutamine valla kultuuriürituste läbiviimisel;
- Kevad- ja sügislaatade korraldamine suuremates kogukonnakeskustes;
- Rahvaraamatukogude koondamine ühe juhtimise alla, ruumide ja fondide kaasajastamine ning raamatukogude säilitamine tänase võgustiku baasil. Raamatukogude tegevuses liikuda kogukonnakeskuse formaadi suunas, kus lisaks raamatute laenutamisele viiakse ellu erinevaid kultuurilisi ettevõtmisi;
- Kui täna kasutab valla poolt loodavat kultuuri ca 10% kogukonnast, siis oluliseks arengueelduseks on kultuuri tarbijaskonna suurendamine ning võimaluste leidmine nende kogukondlikult passiivsemate inimeste kaasamiseks;
- Erinevate valdkondade tunnustamisürituste korraldamine tänamaks tänaseid tublisid ning aktiveerides järgmisi;
- Kinokultuuri arendamine Kohtla-Nõmmel ning välikino võimaluse arendamine ülevallaliselt;
- ...

1.3.2 Sport

Toila vallavalitsuse hallatava asutusena on registreeritud Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskus, kes tegeleb valla spordiobjektide haldamise ning sportimisvõimaluste arendamise ja laiendamisega.

Peamise tegevusbaasina on kasutusel Voka Spordihoone, kuid asutuse hallata on kõik valla territooriumil paiknevad spordirajatised – skatepargid, jõudluslinnakud, tennise- ja volleväljakud, tervise- ja suusarajad jms. Sporditegevuse eest koolides ja lasteaedades vastutavad koolid ja lasteaiad ise.

Valdkonna arengueeldused

- Olemasolevate spordiobjektide kaasajastamine ja kasutusaktiivsuse suurendamine;

- Arendada spordiobjektide riskasutamist eesmärgiga tagada ressursside ühtlasem hõivatud;
- Toetada nii spordiklubide tegevust kui rahvaspordi arendamist, sh rahvaspordiürituste korraldamist;
- Noorte purjetamise jätkuv arendamine Toila sadamas, suurendamaks purjetamise kui spordiala osatähtsust ning pakkudes võimalusi tegevustes osalemiseks ka valla keskusest kaugemate asulate noortele;
- Väiksematel kogukonna-, külaplatsidele rahvaspordi harrastamiseks vajaliku inventari hankimine/võimaldamine (nr jalgpallivärvad);
- Avalike suusaradade rajamine Eesti Kaevandusmuuseumi territooriumile Kohtla-Nõmmel, nende sidustamine sealse talvekeskusega (tuubimägi jms);
- Noorte matkaringi korraldamine koostöös Alutaguse Matkaklubiga avardamaks huvitegevuse võimalusi vallas;
- Erinevate valla poolt pakutavate ja avalike sportimisvõimaluste parem kirjeldamine ja info levitamine suurendamaks spordiobjektide kasutust;
- ...

1.3.3 Vaba aeg

Toila vallas on aktiivne kogukond, kes on koondunud erinevatesse külaseltsidesse jt valdkondlikesse mittetulundusühendustesse ning panustavad aktiivselt erinevatesse vaba aja tegevustesse.

Toila vallavolikogu on vastu võtnud mittetulundusühendustele antava tegevustoetuse korra, mille alusel toetatakse vallas tegutsevaid ja elanikele tegevusvõimalusi pakkuvaid mittetulundusühinguid. Tegevustoetus jaguneb klassikaliseks tegevuste toetuseks, ürituste korraldamise toetuseks ning erinevate projektide omafinantseeringu katmise toetamiseks. Viimane on oluline võimendamaks ühenduste aktiivsust ja suutlikkust oma tegevusi rahastada läbi Euroopa Liidu fondide.

Valdkonna arengueeldused

- Kogukonna aktiveerimine ja asumiseltside asutamise ning tegevuse toetamine võimaldamaks kogukonna enamat kaasamist. Ühistegevuste arendamise läbi parema kogukonnatunde tekkimine;
- Asumiseltside jt erinevates valdkondades toimetavate mittetulundusühingute tegevuste põhjalikum kirjeldamine ning seeläbi rohkemate inimeste kaasamine ühistegevustesse. Info levitamine läbi Toila valla veebilehe;
- Toetada kogukondade algatusi, mis ilmestavad ja rikastavad avalikku ruumi ja elukeskkonda (nt Õitepargi rajamine Toilas, Kivihie rajamine Kohtla-Nõmmel jne);
- ...

1.4 Sotsiaal ja tervishoid

Toila vallavalitsuse sotsiaalosakond pakub abivajajatele tuge valla erinevates piirkondades, kus elanike küsimustega tegelevad sotsiaaltöõspetsialistid ja koduhooldustöötajad, sh noorsoo- ja lastekaitse spetsialist. Vananeva (ja kahaneva) rahvastikuga on aasta-aastalt suurenenud abivajajate arv.

Valla eelarvest makstavaid sotsiaaltoetusi ja teenuseid saavad taotleda valla elanikud, kes ise või kelle pereliikmed on toimetulekuraskustes. Sotsiaaltöõspetsialistid töötavad juhtumikorraldusliku meetodika alusel ning kel on olemas informatsioon ja ülevaade ka teistest avalikest teenustest, mis saavad toetada toimetulekut ja asutustest, kus osutatakse erinevaid sotsiaalteenuseid.

Positiivse tagasiside on saanud koduteenused, kus teenuseid osutatakse kodustes tingimustes aitamaks isikul harjumuspärases keskkonnas toime tulla. Koduteenuste tarbijate hulk on ajas kasvav.

Perearstide vastuvõtt toimub Toila alevikus ja Kohtla-Nõmmel alevis. Lähimad haiglad ja tervishoiuasutused asuvad Jõhvis ja Kohtla-Järve linnas, sh linnaosades, mis on hea ligipääsetavusega ka ühistranspordi kasutajatele.

Valdkonna arengueeldused

- Külaseltside jt aktiivsete kogukonnaliikmete aktiivne kaasamine abivajajate leidmisel, kuna info võimalikest abivajajatest on puudulik inimeste alalhoidlikkuse tõttu;
- Eakate päevakeskuse teenuse arendamine valla erinevates piirkondades ning “Eakate päevahoid” teenuse vajaduse kaardistamine;
- Eakate poolt asutatud mittetulundusühingute jätkuv toetamine tegevustoetuste korra alusel ning seeläbi neile alternatiivsete tegevusväljundite pakkumine;
- Eri vajadusega inimeste kodude kohandamise toetamine;
- Sotsiaalteenuste kaardistamine kontekstis, milliseid teenuseid on võimalik delegerida sotsiaalvaldkonans tegutsevatele mittetulundusühingutele ning võimalusel nende teenuste osutamine valla jätkuval finantseerimisel üle anda;
- Transporditeenuse tagamine eakatele ja puuetega inimestele, mis täna on osaliselt kaetud koduteenusega, kuid kus tuleks leida koostöökohti erasektoriga (nt avalik taksojuht vms);
- Koostöös teiste omavalitsustega lastekoduteenuse üleminek peremajade süsteemile;
- Koostöös erasektoriga leida võimalusi eakate “ühiskodu” või hoolduskeskuse rajamiseks, kuna nõudlus kodukohalähedase teenuse järele on suur;
- Lastekaitse koostöö tõhustamine koolide, lasteaedade ja noortekeskustega, sh info parem vahetamine laste ja lastekaitse vahel;
- Valla eri regioonidesse universaalse “töömehe” teenuse arendamine, keda eakatel jt vallaelanikel on võimalik kaasata lihtsamate remonttööde teostamisel või muu abi osutamiseks.

1.5. Majandus

1.5.1 Elukeskkond

Valdkonna arengueeldused

- Miljöövärtusliku ala kirjeldamine, määratlemine ja tingimuste väljatöötamine väärtustamiseks tänaseid elamualasid, sh miljöövärtuslike alade laiendamine. Kontseptsiooni koostamine asulate visuaalseks ja funktsionaalseks kujundamiseks. Koostöös tootjate ja kaplustega kampaaniate korraldamine elanikkonnale kinnistute ja kinnisvara värskendamiseks;
- Tiheasustusaladel vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamine ja kaasajastamine. Hajaasustusaladel vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamiseks toetusprogrammi rakendamisega jätkamine;
- Amortiseerunud tänavavalgustusvõrkude rekonstrueerimine ja üle valla järk-järguline LED-valgustusele üleminek vähendamaks tänavate valgustamisega seotud püsikulusid;
- Asulasiseste teede kõvakatte alla viimine ning teehoiukava aktualiseerimine ja sihikindel järgimine;
- Asulate sissesõitute valgustamine ja valvekaamerate paigaldamine tagamaks turvalisema elukeskkonna kõikidele valla elanikele;
- Uute elamualade planeerimine ning mahajäätud tootmis- ja elamuhoonete lammutamine;
- Iga-aastaste suurjäätmete kogumisaktsioonide korraldamine suuremates asulates. “Teeme Ära” aktsioonides osalevate elanike aktiivgruppide toetamine töövahendite jm tarvilikuga;
- Heakorrakonkursite läbiviimine ja elanikkonna tunnustamine, aidates sellega kaasa asulate heakorra parandamisele;
- Kaugkütte rajamise otstarbekuse auditi koostamise järgselt võimalike lahenduste kaardistamine ja elluviimine Kohtla-Nõmme alevis;
- “Kiire interneti viimine igasse kodusse” projektides aktiivne osalemine;
- Voka tiigi puhastamine ja tammi rekonstrueerimine ning tiigi ja selle ümbruse heakorrastamine vaba aja veetmise võimaluste avardamiseks;
- Ühelaadsete visuaalsete tunnusmärkide paigaldamine asulate sissesõituteedele ja bussipeatustele, viitamaks Toila vallale kui kvaliteetsele elu- ja külastuskeskkonnale;
- Jäätmemajade ja -jaamade rajamine kohtadesse, kus see on otstarbekas ning aitab vähendada jäätmekäitlusega seotud küsimusi;
- Kergliiklusteede võrgustiku terviklik väljaarendamine ning strateegiline ühendamine (Toila - Jõhvi, Kohtla-Nõmme – Kohtla-Järve, Saka – Toila).

1.5.2 Ettevõtlus ja turism

Valla majanduskeskkond on tervikuna orienteeritud turismisektorile, mistõttu on valla pingutused elukeskkonna arendamise kõrval suunatud külastuskeskkonna arendamisele. Suurimad majutusteenuse pakkujad on Toila SPA ja Saka mõis, kellele lisandub suur hulk väikemajutajaid kõikides valla osades.

Suurimaks looduslikuks külastusobjektiks on Oru park ja Valaste juga ning külastuskeskuseks Eesti Kaevandusmuuseum Kohtla-Nõmmel ja Kukruse Polaarmõis.

Valdkonna arengueeldused

- Vallasõbraliku ettevõtja statuudi väljatöötamine ja rakendamine;
- Ettevõtjasõbraliku keskkonna loomine (menetluskiirus, märkamine, tunnustamine);
- Valla jaoks oluliste väikeettevõtlusvormide (nt pagarikoda jms) toetamine lähtuvalt EL toetusmeetmete omafinantseeringu osalise kompenseerimine vm vormi kaudu;
- Ettevõtluse arendamise tarbeks kasutusest välja langenud (valla)vara sihtotstarbeline müük;
- Hooajalise regulaarse laevaliikluse tekke soodustamine või olemasoleva taristu kohandamine, mis võimaldaks reisijatevedu põhjaranniku veeteedel;
- Värske kala turu korraldamine Toila sadamaalal, kaasates ka teisi väiketootjaid, kel avaneb võimalus oma tooteid tutvustada ja müüa;
- Pankranniku avamine huvilistele – Päite vaateplatvormi rajamine, heade pildistamiskohtade märgistamine ja viidastamine;
- ...

1.6 Valla juhtimine

Toila Vallavolikogu on 17-liikmeline. Uue omavalitsusüksuse õigused ja Toila Vallavolikogu 1. koosseisu liikmete volitused algasid 21. oktoobril 2017.

Volikogus on moodustatud 4 alalist komisjoni: revisjonikomisjon, majanduskomisjon, sotsiaalkomisjon ja hariduskomisjon.

Toila Vallavalitsus kui organ on 5-liikmeline. Vallavalitsuses (ametiasutuses) on tööl 21 inimest.

Toila vald on ainuomanik AS Toila V.V.-s, kes tegeleb vallas kütte, vee- ja kanalisatsiooniteenuse pakkumisega ning osalusega Uikala Prügila AS-is. Lisaks on vald Leader tegevusgrupi MTÜ Kirderanniku Koostöökogu ja Euroopa Kalandusfondi rakendamiseks ellukutsutud MTÜ Virumaa Rannakalurite Ühing liige. Täiendavalt liige koos Jõhvi ja Kohtla-Järve linnaga asutatud sihtasutuses Jõhvi Lennuväli. Vald osaleb aktiivselt Ida-Viru Ettevõtluskeskuse poolt koordineeritavas Viru Filmifondis ja Ida-Viru Turismiklastris.

Valdkonna arengueeldused

- Asumiseltside aktiivsem kaasamine valla juhtimisse ning kohalike küsimuste lahendamisesse;
- Info laialdasem levitamine tegevustest, mis puudutavad konkreetseid kogukondi või valla elanikke tervikuna;
- Noortevolikogu tegevuse soodustamine ja kaasamine oluliste küsimuste arutellu;
- Kaasava eelarve rakendamine.

2. Strateegia

Valla strateegia aluseks on pikaajaline visioon, mille täitmiseks on püstitatud viis strateegilist eesmärki. Iga eesmärgi poole liikumiseks rakendatakse ühte tegevusprogrammi, mis koosneb 2-3 meetmest. Valla investeringute- ja tegevuste kava on koostatud meetmete lõikes.

2.1 Visioon aastaks 2030

Toila vald asub suuremate Ida-Virumaa linnade (Jõhvi, Kohtla-Järve, Sillamäe) läheduses, vallal eripäraks on ligi 30 km pikkune merepiir, mitmed turismimajanduses tegutsevad mõisad ja spaad. Tulenevalt valla geograafilisest asukohast ning arengueeldustest on seega eelkõige oluline panustada hea elukeskkonna loomisesse ning turismisektori arengusse. Kuna haldusreformijärgne Toila vald on moodustunud kolme erineva valla ühinemisel, mis ei moodusta geograafiliselt ühtset piirkonda, on eraldi oluline panustada vallasisesse koostöö ja sidususe arendamisse. Kõiki valdkondi läbivaks eesmärgiks on pikaajalise vaatega ,avatud ja kaasava juhtimise arendamine.

Toila valla visioon aastaks 2030

Toila on parima elukeskkonna vald Virumaal. Kõik peamised avalikud teenused on vallas inimesele lähedal, uuenduslikud ning heal tasemel. Vald on tuntud kui rahvusvaheline turismisihtkoht ja kuurort. Vald on ühtse ning aktiivse kogukonnaga ja koostööle avatud.

Toila vald on aasta läbi avatud!

2.2 Strateegilised eesmärgid, programmid ja meetmed

SE1. Toila on parima elukeskkonnaga vald Virumaal

Eesmärgi saavutamiseks rakendatakse elukeskkonna arendamise programmi (P1), mis koosneb kahest meetmest:

M1.1. Taristu ja kommunaalmajanduse arendamine

M1.2. Avaliku ruumi, miljööväärtuslik, keskkonnakaitse ja -teadlikkuse arendamine

SE2. Toila vallas on peamised avalikud teenused inimesele lähedal, uuenduslikud ning heal tasemel

Eesmärgi saavutamiseks rakendatakse teenuste arendamise programmi (P2), mis koosneb kolmest meetmest:

M2.1. Hariduse ja noorsootöö arendamine

M2.2. Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arendamine

M2.3. Kultuuri, spordi ja vaba aja võimaluste arendamine

SE3. Toila on rahvusvaheline turismisihtkoht ja kuurort

Eesmärgi saavutamiseks rakendatakse turismiprogrammi (P3), mis koosneb kahest meetmest:

M3.1. Turismisektori arendamine

M3.2. Mainekujunduse ja turunduse arendamine

SE4. Toila on ühtse ja aktiivse kogukonnaga ja koostööle avatud vald

Eesmärgi saavutamiseks kogukonna ja koostöö programmi (P4), mis koosneb kahest meetmest:

M4.1. Vallasisese koostöö ja sidususe arendamine

M4.2. Koostöö arendamine väliste partneritega

SE5. Toila vallas on strateegiline, avatud ning kaasav juhtimine

Eesmärk on valdkondi läbiv, nii elukeskkonna, teenuste kui ka turismi osas on oluline erinevate huvigruppide kaasamine ning järjepidev ning tuleviku vaatav juhtimine.

Toila valla strateegia on kokkuvõtvalt kajastatud järgneval strateegiakaardil.

VISION 2030	Toila on parima elukeskkonna vald Virumaal. Kõik peamised avalikud teenused on vallas inimesele lähedal, uuenduslikud ning heal tasemel. Vald on tuntud kui rahvusvaheline turismisihtkoht ja kuurort. Vald on ühtse ning aktiivse kogukonnaga ja koostööle avatud. <i>Toila vald on aasta läbi avatud!</i>			
STRATEEGILISED EESMÄRGID (E)	E1: Toila on parima elukeskkonnaga vald Virumaal	E2: Toila vallas on peamised avalikud teenused inimesele lähedal, uuenduslikud ning heal tasemel	E3: Toila on rahvusvaheline turismisihtkoht ja kuurort	E4: Toila on ühtse ja aktiivse kogukonnaga ja koostööle avatud vald
PROGRAMMID (P)	P1: ELUKESKKONNA PROGRAMM	P2: TEENUSTE PROGRAMM	P3: TURISMI-PROGRAMM	P4: KOGUKONNA JA KOOSTÖÖ PROGRAMM
MEETMED (M)	M1.1. Taristu ja kommunaalmajanduse arendamine M1.2. Avaliku ruumi, miljöövärtuslik, keskkonnakaitse ja -teadlikkuse arendamine	M2.1. Hariduse ja noorsootöö arendamine M2.2. Sotsiaalhoolekande ja tervishoiu arendamine M2.3. Kultuuri, spordi ja vaba aja võimaluste arendamine	M3.1. Turismisektori arendamine M3.2. Mainekujunduse ja turunduse arendamine	M4.1. Vallasisese koostöö ja sidususe arendamine M4.2. Koostöö arendamine väliste partneritega
JUHTIMINE	E5: Toila vallas on strateegiline, avatud ning kaasav juhtimine			

3. Arengukava rakendamine

3.1 Valla finantsvõimekus

Toila valla esimese tegevusaasta (2018) eelarve täitmise põhitegevuse tulud on 7,218 miljonit eurot ja põhitegevuse kulud u 6,676 miljonit eurot. Ehk eelarve põhitegevuse tuleml on u 542 tuhat eurot.

Maksutulud moodustavad üle poole (u 54%) eelarve tuludest ja toetused ligikaudu 30% - toetusfondi eraldis on u 1,4 miljonit ja tasandusfondi eraldis ligi 0,3 miljon eurot. Kaevandamisõiguse tasu ja laekumine vee erikasutusest (ressursitasud) on mahus u 390 tuhat eurot. Kuludest 11% moodustavad üldised valitsussektori teenused (u 830 tuh), majanduskulud moodustavad ca 19%, keskkonnateenused ca 3%, elamu- ja kommunaalmajandus ca 2%, vaba-aeg ja kultuur-sport ca 10%, haridus ca 44% ja sotsiaalne kaitse ca 11%. 2018. aasta lõpu seisuga oli vallal võlakohustusi u 662 tuhat eurot ja likviidseid vahendeid ca 1,4 miljonit eurot. Valla netovõlakoorumuse tase oli seega 0%. Valla maksumaksja keskmine brutotulu on ca 2,3% suurem Eesti keskmisest.

Tulenevalt tööealise elanikkonna kahanemisest ja väljarändest on tulumaksu laekumise kasv viimastel aastatel jäänud madalamaks kui Eesti keskmine palgakasv. Väliskeskonnast tuleneb jätkuv surve valla kulude kasvuks palgakasvu ja hindade kallinemise näol. Olemasolevate laenude tagasimaksmise ja investeringuvõimekuse saavutamiseks on järgnevatel aastatel vajalik keskenduda põhitegevuse kulude ülevaatamisele ning varade, kohustuste ja tegevuste optimeerimisele.

Arvestades vajadusi viia ellu investeringuid oluliselt suuremas summas kui finantsvõimekus võimaldab, on vajalik ühinemise järgne seniste poliitikate rahastamise ülevaatamine kasvatamiseks investeringuvõimet omatulude arvelt. Maksimaalselt tuleb ära kasutada Euroopa Liidu ja siseriiklike investeringutoetusi ning võimalusel kaasata infrastruktuuri rajamiseks erainvesteringuid.

Valla täpsem investeerimise strateegia ja võimekus kaalutakse läbi Lüganuse valla eelarvestrateegia koostamisel.

3.2 Arengukava seire

Toila valla arengukava rakendamine toimub p 2.2 määratletud meetmete ja tegevuste ning arengukava lisas 1 kajastatud investeringute alusel. Konkreetsete investeringute kavandamisel lähtutakse eelarvestrateegiast ja iga-aastaselt valla eelarves toodust.

Toila valla arengukava täitmise eest vastutab vallavalitsus. Igal aastal koostab valitsus aruande arengukava täitmise kohta eelmisel kalendriaastal ning esitab selle majandusaasta aruande koosseisus hiljemalt juunikuuks volikogule. Aruandes antakse hinnang arengukavas püstitatud eesmärkide täitmisele, analüüsitakse eesmärkide saavutamise tõhusust ja selleks kasutatud abinõude otstarbekohasust.

Arengukava seiret tehakse kolmel tasandil:

- 1) Elanike rahulolu/ tagasiside küsitlus – kord aastas (hiljemalt septembris) toimub tagasiside ja ettepanekute kogumine vallaelanikelt. Selleks koostatakse elektrooniline ankeet, mille abil luuakse võimalus esitada ettepanekuid arengukava täiendamiseks. Ettepanekutest lähtuvalt otsustab vallavolikogu hiljemalt oktoobris, milliseid täiendusi viiakse arengukavasse sisse. Lisaks ettepanekutele uuritakse küsitluse raames ka vallaelanike arvamust valla strateegia täitmise osas.
- 2) Makromajanduslike näitajate hindamine ja võrdlemine valla strateegiliste eesmärkide poole liikumise hindamiseks. Näitajaid võrreldakse eelmiste aastatega ning ka naaberomavalitsuste ning teiste sarnaste omavalitsustega.

Võimalikud makromajanduslikud näitajad, mida võrreldakse:

- elanike arvu muutus (absoluutnumber, osakaal) - aastane võrdlus (koondhinnang SE1, SE2 ja SE3 kohta);
- maksumaksjate arvu muutus (absoluutnumber, osakaal) - aastane võrdlus (koondhinnang SE1, SE2 ja SE3 kohta);
- keskmine brutosissetulek elaniku kohta/maksumaksja kohta – aastane võrdlus (koondhinnang SE1, SE2 ja SE3 kohta);
- kvalitatiivne hinnang valla turismisektori arengute kohta – nt, palju on lisandunud ettevõtteid (majutuskohi, toitlustuskohi, teenusepakkujaid), palju on külastajaid suurüritustel jne;
- valla põhitegevuse tulemi osakaal põhitegevuse tuludest – aastane võrdlus.

- 3) Investeeringute ja tegevuste täitmise hindamine – iga-aastaselt koostatakse ülevaade investeeringute seisust ehk valla arengukava lisa 2 täitmisest ning nn pehmete tegevuste elluviimisest (arengukava p 2.2).

Investeeringute ja tegevuste täitmist mõõdetakse nn valgusfoori meetodil:

- PUNANE – tegevust pole alustatud. Tegevuse suhtes pole midagi toimunud, puuduvad konkreetsed vastutajad, tähtajad ja ressursid.
- KOLLANE – tegevus on täitmisel (eraldi hinnang, kas plaanipäraselt või esineb kõrvalekaldeid).
- ROHELINE – tegevus on teostatud.

Hindamise järgselt võetakse vajadusel ette korrigeerivaid tegevusi tegevuskava tulemuslikuks täitmiseks.